

СТАНОВИЩЕ

от **проф. д-р Полина Куюмджиева,**

АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив,

за дисертационния труд на

Йордан Пъшев

на тема

„Диригентски проблеми при интерпретацията

на симфоничните творби на Димитър Тъпков“

за присъждане на научната и образователна степен „Доктор”
по научна специалност „Музикознание и музикално изкуство”,
професионално направление 8.3. „Музикално и танцово изкуство“
специалност „Оперно-симфонично дирижиране”

Данни за докторанта

Йордан Пъшев е възпитаник на НУИ „Веселин Стоянов“ – Русе, което завършва със специалност тромпет. Висшето си образование получава в НМА „Проф. Панчо Владигеров“ в класа по оркестрово дирижиране на проф. Пламен Джуров и доц. д-р Георги Патриков. Като студент участва в различни концерти (през 2014 г. в концерт по случай 100 години от рождението на Люба Енчева, организиран от фондация „Проф. Люба Енчева“, през 2015 г. дирижира оркестъра на юристите в България в концерт по случай Деня на българската конституция и др.). В периода 2017 – 2020 г. е гост-диригент на Симфониета “Видин”, на Камерния оркестър при Община Хасково и на Музикално-драматичния театър „Константин Кисимов” във Велико Търново. В момента работи в Софийската опера и балет.

Общо описание и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд на тема „Диригентски проблеми при интерпретацията на симфоничните творби на Димитър Тъпков“ се състои от увод, три глави, заключение, библиография, приноси и приложение с общ обем 136 страници. Впрочем във файла, който ми бе изпратен от докторанта, страниците са 151 вероятно заради някакво разместване, в резултат на което няма съответствие между посочените в съдържанието страници и съответните глави, библиография, приноси и т.н.

В Увода Йордан Пъшев представя обекта на изследване – „симфоничното творчество на композитора Димитър Тъпков“, и предмета на изследване – „диригентската интерпретационна проблематика в симфоничните произведения на Тъпков“ (с. 5), както и основната цел, която си поставя с дисертационния труд – „класификацията на диригентската интерпретационна проблематика, организацията и работата в репетиционния процес, реализирането на концертно изпълнение, както и преодоляването на чисто техническите и мануалните диригентски трудности в симфонии №№ 1, 2 и 3, както и в Симфонията за струнен оркестър и Анданте в памет на Александър Танев“ (с. 5). Това уточнение в увода – кои конкретно симфонични произведения са обект на изследване, е важно, защото така формулирано, заглавието предполага изследване и систематизиране на диригентските проблеми в цялото симфонично творчество на Димитър Тъпков, което не се ограничава до споменатите пет произведения.

Първа глава („Кратка хронология на творческия път на Димитър Тъпков и характеристика на стилистичните особености на симфоничните му произведения“) е структурирана в два раздела, следвайки принципа от общото към частното. В този смисъл в първия раздел са проследени хронологично творческата, педагогическата и обществената дейност на Димитър Тъпков, а във втория раздел акцентът е поставен върху композиционно-стилистичните

особености в симфоничните произведения на композитора. Сред тях докторантът подчертава особености като „създаване на звукова материя, която да е неделима и единна“, „афинитет към фолклора“ (с. 17), „своеобразното боравене с тембровото богатство на оркестровия колорит“ (с. 18) и др. В хода на представянето на личността на композитора и на многообразните му активности Йордан Пъшев стига до извода, че „творческата активност на Димитър Тъпков е в зависимост от неговата обществена дейност“ (с. 13), т.е. че в периоди на административна ангажираност Димитър Тъпков не е така активен като композитор.

На фона на тази широка панорама, представена в първата глава, втората е посветена на анализа, изследването и класификацията на диригентските интерпретационни проблеми в споменатите пет симфонични произведения, обект на изследване, на всяко от които е отделен самостоятелен раздел. Всеки анализ е илюстриран чрез нотни примери, а за всяко от симфоничните произведения са посочени конкретните диригентски проблеми и техни възможни решения според докторанта.

Третата глава – „Систематизация на диригентските проблеми в симфоничното творчество на Димитър Тъпков“, е в известна диспропорция спрямо предишната, тъй като е значително по-малка по обем. В нея има два раздела: „Характерни диригентски трудности в неговите симфонични произведения“, в който са представени характерните технически и мануални диригентски проблеми, а в другия раздел – „Систематизация на интерпретационните и диригентско-изпълнителските проблеми в симфоничното творчество на Димитър Тъпков“ докторантът представя тези проблеми и си поставя за цел да формулира характерни интерпретационни трудности, свързани със специфичните композиционни похвати, които биха били от полза на диригента при запознаването му с изпълнителска проблематика.

В Заключениеето се подчертават основните изводи, до които достига докторантът в хода на своето изследване, като са посочени и трите основни

етапа, през които трябва да преминава всяка диригентска работа: от анализа и проучването на партитурата до репетиционния процес и концертното изпълнение, респективно звукозаписа.

Дисертационният труд включва като приложение Творческия хронограф на Димитър Тъпков, изготвен от Аделина Калудова. Този хронограф не е библиографска рядкост – издаден е през 2009 г., затова не ми е ясен мотива за включването му към дисертационния труд.

Авторефератът, макар и твърде кратък, съдържа като цяло необходимите компоненти, които представят съдържанието на труда. В обем от 10 страници са изложени основните моменти от увода, трите глави и заключението, както и справка за научните приноси на дисертационния труд. В дисертационния труд Йордан Пъшев е посочил 4 публикации по темата на дисертационния труд, които би следвало да бъдат посочени и в авторефера. Във връзка с това препоръчвам библиографското описание на източниците в литературата, използвана от докторанта, и тяхното цитиране да следват приетите у нас стандарти (на някои места при цитатите липсват страниците в съответните източници, напр. на с. 15). Спазването на определен стандарт би трябвало да има и по отношение на приносите, които следва да бъдат по-ясно открити.

Друга препоръка, която бих отправила към докторанта, е да избягва категорични заключения (например „Всеки раздел представлява **цялостно и пълно диригентско изследване** (к.м.) на интерпретационните проблеми в конкретно произведение“, с. 6). Уважавам стремежа му към възможно най-пълно и цялостно изследване на диригентските проблеми в конкретните произведения, но подобна категоричност не оставя възможност за други интерпретационни решения. Още повече, че самият докторант заявява още в увода, че „настоящата дисертация няма претенции за изчерпателност“ (с. 8).

Заключение

Смятам, че въпреки направените препоръки, трудът на докторанта

Йордан Пъшев има практико-приложни приноси, въз основа на което предлагам на членовете на уважаемото научно жури да му присъдят образователната и научна степен „Доктор” по научната специалност „Музикознание и музикално изкуство” в професионално направление 8.3. „Музикално и танцово изкуство”.

15.03.2022 г.

проф. д-р Полина Куюмджиева